

Új hazában a szülőföld árváiért

Balabian Harry még ha akarná, akkor sem tudná letagadni, hogy örmény. Elég ránézni szoborszerűen megmintázott arcára, s hallgatni magyar beszédét. Bár harmincöt éve él Magyarországon, anyanyelve továbbra is az örmény maradt. S nemcsak a nyelve, a szíve is. A budapesti Színház- és Filmművészeti Főiskola filmoperatőri szakán végzett fiatalember alig került hazánkba, máris felvette a kapcsolatot a hazai örménységgel. Alapító tagja volt a Magyar-Örmény Baráti Körnek, majd az *Arménia Népe Kulturális Egyesületnek*. Huszonötéven keresztül a MAFILM-nél és a MOVI-nál dolgozott. Több mint száz filmnek volt az operatőre, köztük több örmény témájú dokumentumfilmnek. Jelenleg az Örmény Országos Kisebbségi Önkormányzat egyik *alelnöke*, az V. kerületi örmény kisebbségi önkormányzat tagja. Kijutott neki a szakmai elismerésből is, de országosan ismertté a tragikus *örményországi földrengés* után vált.

– Még most is úgy emlékszem rá, mintha ma történt volna – mondja. – 1988. december hetedikén késő este mentem haza egy filmforgatásról. Bekapcsoltam a rádiót és azt hallom az éjféle hírekben, hogy Örményországot aznap a világ addig legerősebb földrengése rázta meg. Annyira nem akartam hinni a fülemnek, hogy egész éjjel a rádiót tekergettem. De miután az ötödik külföldi adón is ugyanazt hallottam, el kellett hinnem.

– Az ágyam felett ma is ott lóg a falon Örményország térképe – folytatja. – Akkor is csak azt bámultam – és láttam magam előtt az irtózatos tragédiát. Mint később kiderült, a szerencsétlenségnek közel *harmincezer áldozata volt, félmillióan váltak hajléktalanná, s közel hétezer gyerek maradt árván*. Másnap rendkívüli ülést tartottunk a magyar-örmény baráti körben. Elhatároztuk, hogy azonnal gyűjtést indítunk az áldozatok hozzátartozóinak megsegítésére. Kezdetben csak az örmények között gyűjtöttünk, de pillanatokon belül megmozdult az *egész magyar társadalom*, elsőként a világ országai közül.

Emlékszem, napok alatt gyűlt össze *tizenöt tonna segélyszállítmány*, amit az Aeroflot által ingyen rendel-

Csak kő kövön... Örmény templom az 1988 decemberi földrengés után

kezésünkre bocsátott repülőgéppel hárman kísértünk ki *Jerevánba*, s adtunk át az örmény szentszék ottani képviselőjének, aki azt személyesen irányította *Sztepanavanba*, az ottani sürgősségi kórházakba. Másnap elvittek bennünket a földrengés fő színhelyére. Nem tudtam visszafojtani a könnyeimet. *Mintha csak a második világháború kegyetlen pusztításait láttam volna*. Összeomlott épületeket, kétségbeesett embereket, szüleik után kiabáló, zokogó gyerekeket... Ez az iszonyatos látvány adott erőt a további szervezőmunkához. A következő két hónapban a Magyar Vöröskereszttel összefogva, amelynek azóta is önkéntes segítője vagyok, hatvan tonna segélyszállítmányt juttattunk el a földrengéssújtotta területre. *S a magyar nép adományaiából 1989-ben a Vöröskereszt felépített Leninakanban, a mai Gjumriban egy nyolcszáz gyereket befogadó általános iskolát!* Nem szabad elfelejteni soha, hogy *a Magyar Vöröskereszt történetében az örmény földrengés áldozatainak a megsegítésére gyűlt össze a legnagyobb adomány, több mint száz millió forint*. Ezt az örmény nép a mai napig számon tartja!

– *Ha jól tudom, Ön egy időre még a szakmáját is feladta, hogy segítsen az árván maradt örmény gyerekeken.*

– Csak azt tettem, amit a szívem diktált. Az első gyermekcsoportot a MALÉV segítségével hoztuk Magyarországra és Siófokon helyeztük

el. Ezt követően minden hónapban ötven örmény árva érkezett Magyarországra, végül összesen ezerkétszáz gyerek. Én úgy éreztem, hogy kötelességem rajtuk segíteni, úgy-hogy éjjel-nappal velük voltam. Kimondhatatlanul jó érzés volt, amikor egy országos felhívást követően *háromszáz magyar család* jelentkezett, hogy az éh- és fagyhalál elől befogadja az örmény gyerekeket, köztük *nyolcvan karabahit*. *Húsz örmény tanárnő is velük jött, akik Budapest öt kerületének egy-egy iskolájában külön tanteremben foglalkozhattak a gyerekekkel*. A magyar családok úgy bántak a náluk elhelyezett örmény gyerekekkel, mint a sajátjaikkal; azóta már többen is felkeresték itt a „nevelőszülőket”. Nagyon büszke voltam arra, hogy a második hazám tele van segítőkéssé, csupaszív emberekkel.

Azt már mástól tudom, hogy ez az önfeláldozó, segítőkéssé ember megkapta a *Pirogov-díjat*, a legmagasabb szovjet vöröskeresztes kitüntetést, több *örmény állami kitüntetést* és a Magyar Vöröskereszt aranyfokozatú kitüntetését.

Balabian Harrynak számtalan közéleti funkciója mellett azért valami mégiscsak hiányzik: a *kamera*. Mert az utóbbi években mintha elfelejtették volna, hogy azért száz filmet mégiscsak ő fényképezett...

Ács Zoltán